

POISTE HÄÄL

184

X I I I
A A S T A K Ä I K

Kaubanduslikku eriharidust taotlevate
poiste häälkandja. Toimetus ja talitus:
Tallinn, Sakala 51, T.P.Kommertsikooli ja
T.P.Kaubandusikooli. Tel. 445-81. Peatoi-
metaja A. Treifeldt. Levitamine ainult
koolis.

Laupäev, 4. märts 1944.

Olgem positiivsed

"Nii nagu sa ise, niisugune on ka sinu maailm," ütleb vanasõna. Meie räägime tihti õilsatest eesmärkidest ja ideaalidest. Seni aga kui nad ei ole läbi viidud meie endi juures, ei suuda me ka midagi edasi anda teistele. Ellusuhtumine ei tohi meil, noortel, olla väär, sest elu tuleb mõista ainult üldsusehuvidega kooskõlastatult. Ja kuigi meie ei ole veel ehk suutelised muuks, siis häid mõtteid, näeratust ja julgustavaid sõnu võime alati anda. Ei ole sugugi tarvis suuri tegusid, piisab sellestki kui olome abivalmis **p i s i a s - j u s**, sest nende järele otsustatakse igapäevases elus palju. Praegune aeg nõuab igalt inimeselt tema võimete kohast panust kogu eesti rahva huvides. Siin avaneb ka noortel soodne võimalus aidata kaasa väikeste tööde ja toimetustega ning lõpuks ei peitu ju **toi- mingu** väärtus viimase suuruses, vaid selle kasvatuslikus küljes. Ja kui lugeda edukate inimeste elulugusid, siis selgub, et nad kõik on alustanud oma edukäiku **p i s i a s - j u s**, hiljem viljelnud ja arendanud teisi suu remaid positiivseid omadusi ning välja juuritud teatavaid negatiivseid jooni, enne kui saavutasid isiksuse, kellena tunneme neid praegu.

Olgem selles teadlikud, et endast välja andes rikastame kõigepealt iseendid — suame jõudu ja moraalselt kindlust. Mitte mujalt, vaid meist endast peab väljuma see positiivne jõud, mis samas suunas paneb liikuma ka meid ümbritseva. Seepärast on tänapäeva nooruse kohustuseks olla **p o s i t i i v s e d**, jättes aga sealjuures ikkagi **n o o r t e k s**.

I. Heinlo

"POISTE HÄÄLE" KIRJANDUSVÖISTLUS.

1. "Poiste Hääl" kuulutab käesolevaga välja auhinnalise kirjandusvõistluse.
2. Võistlusest võivad osa võtta kõik meie koolide õpilased.
3. Võistlustöödena võib esitada Žüriile au hindamiseks lühijuttu möödunud suve veetmise aineil.
4. Võistlustöö tuleb esitada kirjutusmasinal või käsitsi selgelt loetavas kirjas kirjutatuna märgusõna all ja autori õige nime tuleb lisada sama märgusõna kandvas ümbrikus.
5. Kolm parimat lühijuttu kuuluvad auhindamisele, kusjuures auhindadeks antakse väärtkirjandust.
6. Auhinnatud tööd avaldatakse "Poiste Hääl" kevadises lõppnumbris. Toimetusele jääb õigus kasutada ka auhindamata jäänud töid.
7. Auhindamata jäänud tööde autorite nimesid sisaldavad ümbrikud hävitatakse avamata.
8. Sobivate tööde mitteesitamisel võib Žürii jätta auhinnad välja andmata.
9. Võistlustööde hindamiseks moodustatakse mõlema kooli õpetajalist ja õpilasist 4-liikmeline Žürii.
10. Tööde esitamise tähtpäevaks on 1. aprill 1944. Töid võib edasi anda isiklikult "PH" toimetustele või lastele "PH" kirjastuse kooli kuulutustahvlil.

T ä h t a e g a e i p i k e n d a t a !

"Poiste Hääl"

A s j a t a o t s i d .

Mõtted ekslevad, ei anna mul rahu,
ei viivuks, ei ainsakski hetkeks.
Murekoorem ränk ei rinda mu l mahu,
kui's vaid vabadusse pääseks.

Oleks mu l keegi, mõni sõbergi va'st
kellele rinnust võiks anda
nooruse õnnest ja rõõmudest-muredest
üht pooltki tunda ja kanda.

Asjata otsid... Harva sõpru leida,
kes mõistaks teise häda,
mis sul hingesse maet. Hemale heida
kõik hall, mis meenutab seda!

Tuulepuhang sünged pilved hajutas
ja muregi viis samuti,
ning ka päike meelitledes naeratas -
- - -
sõbrata rahu ei saa ma ometi.

R.K.

Nüüd jatkus teekond juba Saksamaal. Läbi vaguniakna haaras pilk suvises ilmes välju ja viljapõlde vaheldumisi metsatukkade ja küladega, millede punased tolliskivikatused lisasid umbrusele erilist maalilist võlu. Pikemate ja lühemate peatustega kiirustas rong üha lähemale pealinnale - Berliinile. Peagi võisime ka märgata umbruse elavamaks muutumist. Mõõdusid esimesed Berliini eeslinnad, mis peitsid end väikeaedade ja kasvuhoonete rohelusse. Iga aed mõõtab siin ainult väheste ruutmeetritega, kuid juurvilja- ja lillepeenrad annavad tunnistust armastusest, mida omanik oma maatükile pühendab ning esitab ka kujukalt suurlinlase igatsust valguse, õhu ja päikese järele. Märkamatult omandas umbrus üha enam suurlinna ilmet. Varsti vähendas ka rong kiirust ja mõningate minutite pärast peatusime Friedrichstrasse jaamas. Olime Berliinis.

Esmalt siirdusime ühte haru jaama, kust meie sõit pidi jätkuma. Selgus, et ärasõiduni oli aga veel aega ja me kasutasime seda Berliiniga tutvumiseks. Tuju oli meil kõigil "prima" ja vaevalt meist keegi läbes ära oodata grupijuhhi korraldusi, nagu oleksime juba olnud nakatatud suurlinna kiireloomulisest tempost.

Berliin on suur. Seda kogesime juba esimestel sammudel tehes ringsoitu allmaa-raudteega ja omnibussiga. Kõikjal võisime märgata allmaa-raudteejaama asukohta teadustavat märktühist: U-Bahn. Allmaa-raudtee ristub arvukais liines Berliini all. Sammudes astmeid mööda alla leidsime end heledalt valgustatud perroonilt. Silmatorkavat siin pole eriti midagi, aga tavalisi mugavusi pakub ta sõitjatele siiski. Avar ooteruum on varustatud arvukate pinkidega ja kioskist võib osta ajalehti ja jooki. Ka rong ei lasknud end kaua oodata. Kaugelt juba võisime näha tunnelis lähenevaid valgusviike. Muidu pole ühel sellisel sõidul mitte palju näha ja seetõttu olimegi pisut pettunud. Ainult ühes kohas väljub rong tunnelist, ronib üha kõrgemale ja me silme ees avardub huvitav väljavaade: all jõel liigub jõelaevu, üle sildade kihutab autosid ja pisut eemal arvukate rööbasteedega kaubajaam, vagunite ja veduritega. Siis aga hakkame laskuma kõrgteelt, et suunduda uuesti tunnelisse.

Õhtul külastasime kuulsat "Winter-Gartenit", kuhu saime juhuslikult pääsmed. Hiljem kuulsime ka, et siingi olevat ajati mitu päeva ette müüdnud. Huvitav oli siin kohata Berliinis viibivaid eesti leegionäre, nende hulgas ka üht endist koolikaaslast. Lühikese keskustelu järel pidime aga lahkuma, et kiirustada rongile.

Ja nüüd läks juba sõit Raagri suunas. Cööpäeva peatuse tegime veel Saksamaa raudteevõrgu suurimas sõlmpunktis - Leipzigit, kuhu saabusime järgneval ööl. Et peatuse kestvus oli suurem, siis võisime siin ka pisut rohkem ringi vaadata kui Berliinis. Eriti pakkus meile huvi kohaliku zoo külastamine. See asetses looduslikult kaunis pargis, siin olid esindatud kõik loomaliigid väikestest suurteni. Erilist tähelepanu äratasid jänesed oma arvukusega ja lindudemaja suurte röövlindudega. Ringsõitudel linnaga tutvumiseks nägime küll pealiskaudselt vaatamisväärsusi, kuid põhjalikumas vaatlemiseks oleks vähemalt kaks nädalat kulunud. Järgmisel hommikul väljusime varakult Blaueni suunas. Mõningate ümberistumiste ja lühemate peatuste järel Kamburgis jõudsimegi viperusteta sihtkohta keskööl. Siin aga selgus, et meie väljaõppelaager asetseb 12 km kaugel jaamast. Nii alustasimegi öist matka laagrisse ja märkamatult jäid kilomeetripõstid seljataha. Päikesetõusul jõudsimme laagrisse, kus 6-tunnise puhkuse järele algaski meie kavakohane tegevus.

V a b a t a h t l i k t ö ö t e e n i s t u s .

Käesoleval õppepoolaastal on töötavate käte puudus olnud meil suurem kui kunagi enne. Väheldane kütuse hulk aga on olnud jämedamates ja pikemates pakkudes kui kunagi varem. Selle peenendamine ja kohtadele toimetamine on teostunud õpilaste vabatahtlikul abil, kusjuures igakord, kui abi vajati, oli pakumine nõudmisest palju suurem. Kes abistas korra, kes kaks ja mõni isegi kolm korda.

See t ö ö t e e n i s t u s on võimaldanud meil viibida soojades klassides ja teha edukalt oma tööd. Avaldame meie kooli ühiskonna nimel neile v a b a t a h t l i k e l e oma tõsist l u g u p i d a m i s t j a t ä n u .

R.M.

I g a v i k u k e e l .

"Kas siis selle maa keel ei või laulutules taovana tõustes üles igavikku endale otsida", küsib esimesi haritud eestlasi K.J.Peter-son oma oodis "Kuu". Kui laulik 125 aastat tagasi oli veendunud, et ka selle väikese maa keel on vääriiline igaviku mõistele, miks peaksime siis meie tänapäeval selles kahtlema, kus eesti keel on arenenud veatuks ja peenemustriliseks. Õppurid, igavikku otsib meie keel ka teie kaudu! Kas oleme selle üle ka kunagi mõtelnud? Vastus sellele on kindlasti eitav, sest et viimasel juhul oleksid meie teadmised keelelistes küsimustes täielikumad ja õigekirjutus- vigade esinemine tunduvalt väiksem. Veelgi kurvem nähtus on, et õpilased on arvamusel, nagu oleksid keelelised küsimused ~~küsimu- sed~~ põhjendamata ja keelemeeste poolt välja mõeldud. Pisut objektiivsemal vaatemisel osutub see ühekülgne vaatesuund õigustama- taks, sest et me peame toodud küsimuse algjuuri elavast keelest enesest otsima. Seega ei saa ka vigaste keelendite rohkete tarvi- mist põhjendada ainult õpilaste huvipuudusega oma emakeele vas- tu, vaid osaliselt põhjustavad seda ka harjumuslikult ajju kulu- nud ebaõiged väljendid.

Nii on üheks saadavamaks veaks õpilaste kirjatõis kui ka kõnekee- les sõnade "o m a" ja "e n d a" äravahetamine. Et see onarivale mõist tekitab teatavaid raskusi, siis püüame allpool vaadelda lähe- malt, kuidas vältida nende sõnade tarvitamisel esinevaid vigu.

"Oma" (omastav asesõna) tähendab kellegi või millegi päralt ole- vat asja või olendit, "enda" ja "enese" isikut ennast, kellest rää- gitakse. Seepärast: 'ta on oma rahul' = ta on enese päralt oleva olendi või asjaga rahul (oma teenistuskohaga, saatusega), aga 'ta on enesega (ehk endaga) rahul' = ta on rahul omaenese isikuga, oma "minaga". Sellest tähenduslikust vahetusest paljudel olevat väga raske aru saada. Neile, kes saksa keelt oskavad, võib anda järgmise reegli: kui saksa keeles on "sein, seiner, seinen" (või ka "mein, dein, unser" jne.), on eesti keeles "oma, omale"; kui aga on saksa kee- les "sich" (või "mir, dir, mich, dich" jne.), peab eesti keeles olema "enese, enesele" (ehk "enda, endale" jne.). Genitiivis nimet-atud omadussõnade vahel vahet pole, seega võib siis tarvitada mõ- lemat vormi.

P I L D I M E R A N N A L T .

Valgeharjalised lained tormavad vahustena ulgumere avarusest rannale, paiskuvad kividele, purunevad ja uinuvad surmaunne. Uha uued lainemäed vahelduvad, ruttavad kaldakivide märga kaisutusse - surma. Tasane tuule Uini ja monotoonne mere kohin harmoneeruvad võimsaks loodusmeloodeks.

Taamalt, veepiirilt saabub esimesi kiiri. Seal kuskil kaugel tõuseb päike, mis hommikuses udus näib vereva kettana. Pikkamööda ärkab ka umbrus äratatuna õrnast suvisest mere kohinast. Juba liuglebki kajakaparvi siniõhu süles waljusti kisades ja üksteise võidu kalaparvi mööda lõputut rannaäärt taga ajades. Kuskil kaugemal haugatab koor, nagiseb kaevuvinn ja siis on jälle kõik vaikne, ainult lakkamata kohiseb meri nagu ennustaks halba.

Siin kitsal rannaribal soolaste meretuulte vahetus haardes läiub kaluriküla. Eemal liivasest rannast, tasasel rohusel lagendikul, mille veerel võib näha metsastunud leppadrikuga kallast, asetsevad vabed ja soorimispuud. Olgu gi et on veel vara, askeldab mehi juba siin-seal. On püügihooneg. Ei nüüd ole kaluril õieti aega sülla ega magadagi. Vaevalt saab silmad sulgeda, kui tuleb juba jälle merele minna. — "Ja, jah," sõnuvad nad ise, "nii see on."

Paat sahiseb rannaliivas, nagu tõrguks merele minna. Paar jõulist tõuget ja paat ongi vabas vees. Aegha selt kaugenodes knob rannik tiheda udumüüri taha, waevalt on meeste asjalikke ja tõsiseid nägusid näha. Pilk suunatud kaugusse, mõtted ekslevad mujal - nii aerutavad nad taktis üks, kaks... Ootusärevus ei taha keskusteluga hästi sobida. Milliseks osutub saak? On's rikkalik või petab meri tänagi? Ikka edasi üks, kaks... Sääil paistabki juba võrgukupp - pikk varras, mille otsas lehvib tuules valge riideriba.

Meestes on märgata elavemat rahutust. Veel viimsed aerulöögid ja paat juhitakse kupu juurde. Põksuval südamel hiivab vanim meeskonnast ankru, ja siis algabki põnevaime töö - võrkude paati tõmbamine. Pikkamööda kerkib meeste ootavate pilkude all võrk mustjast sügavusest, milles paistavad ainult mõned üksikud räimed.

"Ja, jah," sõnuvad nad, "nii see on."

Ent sääil muutub võrk raskemaks ja võrguvedajale peab teinegi abiks tõttama. Nüüd on juba väimi rohkesti. Sädolevaist ja siplevaist kaladest kattub peagi paadi põhi ja ikka tuleb neid veel juurde. — — "Ja, jah," sõnuvad nad, "nii see on. Kord teob meri meile õnnistust, kord õnnetust, kord tormi ja saaki - teinekord ei kumbagi."

Tagasiteel on jutt elavam ja aerudki nagu liiguks kergemini. Endised sünged ja tõsised pilgud on nagu lõbusamad, seejuures ometi randlasole omase varjatud karmusega. Keskustelu piirdub, nagu ikka, mere tujukuse, saagi, endise saagirohkuse ja veisade püügiviiside ning elamustega. Nii lähenevadki märkamatult kodudamale. Randumine toimub kiiresti. Vaieriga vinnatakse paat kaldale, võrgud kantakse kolme-neljakesi soorimispuudele, kust nad peale soorimist paigutatakse vabedele kuivama.

Pea on rand jälle vaikne, ainult mõni üksik kalur kuskil taamal askeldab veel võrkude juures või puhastab paati kalasoomustest, et oloks kõik korras õhtuseks võrkude merre viimiseks.

Tasa veerevad rannale kiirustades lained, tasa sosistab tuulgi oma lakkamatut laulu ja ... kõrgel õhus liugleb kajakapaar...

Isiklik jõud.

Paradebkanne on, et nüüdisaegne inimene valitseb iseteadlikult mehaaniliselt, vee-, auru- ja elektri jõudu, kuid seejuures ei näi teda üldse huvitavat isiklik jõud. Tänapäeva noored ki on ajakohaselt "praktilised" ja nende huvialad piirduvad ainult kõige sellega, mida saab haarata rangete matemaatiliste valemitte ja võrranditega. Ekslik oleks arvata, et see ainult praegusel tehnikaajastul nii on, vaid see on alati nii olnud. Eks ole ju ka kõik surnud matemaatikad käsitlevad teadused jõudsamini arenevad kui olusolevad üldse ja eriti inimindiviide käsitlevad õpetused. Seega ongi mõistatav, et meie teadmisarendist, s.o. inimesist, on alles väga algelised ja sageli alavääritataakse isiklikku jõudu kui kõrvalise tähtsusega faktorit. Samasugusel ühekülgisel vaatenisole põhineb väärtarvamus, et mehaanilised teadmised oleval isikliku kui ka ametialase edu aluseks.

Toodu tõestamiseks pole meil vaja kaugelt näiteid otsida. Nii näeme iga päev koolis õpilaste juures, et nende õppimistulemused on väga erinevad ja püüame seda selgitada andekuse ja töökusega. Tegelikult on aga pisut teisiti. Nimelt ei pinguta edukam õpilane sugugi kaks korda rohkem kui see, kelle saavutused on kaks korda väiksemad, vaid ainult paar protsenti rohkem pingutust ja tööd. Samuti ei saa me leppida lihtsa väitega, et edukate isikute saavutused sõltuksid ainuüksi andest ja kaasasündinud geneaalsusest. Ei ole loodus kedagi varustanud omad usuga, mis meie mõiste kohaselt iseloomustavad geeniust ja ennekõike vajab geeniust niisama palju tööd kui töö geeniust. Isiklik jõud on midagi, mis meie mõiste kohaselt osineb katalüsaatorina meie toimingu juures ja see peitub me igaühe isiksuses ja eeskätt sellele võlgnevad edukad inimesed oma menu. Isiklik jõud avaldub meie oskuses oma võimeid avastada, arendada ja tegevusse rakendada.

Isikliku jõu all mõistame kõigi oma omaduste kogusummat. Füüsilisest teame, et valguse läbides prismat murdub vikerkaare värvideks. Umbes sarnase pildi saaksime ka isiklikku jõu mõttelise analüüsi puhul. Tema algelementide - omaduste - võime vaadelda kui tiheduse, kasvatus- ja pärvuse produkti: Mida rohkem on meil positiivseid omadusi, seda avaramad on ka väljaveetud edukamaks tegutsemiseks. Ja et teataval määral on võimalik muuta tahtliku enesemõjutuse teel kõiki omadusi, väljaarvatud kehalise, siis on meega elu meie endi kättes. Meil on tarvis ainult teadlikku tahet ja alustala. Algamise on aga juuba pool võitu, siis jääb meile veel teine pool. Alakõrg sellele ja me lõpetame peagi.

R. LORKE

PÄEVAKAJA ÜHEST LÕPUKLASSIST

Teise õppeaasta algamisega kerkis meie klassis haripunktile lõpumärkide küsimus. Aktiivsemate õpilaste eestvõttel on tellimine juba sisse antud ja sellega oleks kogu asi vähemalt esimeses osas lõpetatud kui mitte "seda metsa ees ei oleks". Niinõlt murrame endi päid arutlusega hõbedana ja harilikku hõbedat erinevuste üle, sest ainsana "funktsioneeriva" kullasepa resolootse otsusega tulevat märkide valmistamine kõne alla ainult hõberahadest ümbertöötlemisel. Selgusele pole me veel jõudnud, kas see asjaolu on tingitud "tehnilistest" põhjustest või halvenenud "turutingimustest", seevastu on aga enam kui kindel, et neid rahakesi on raske hankida, pisut raskemgi kui esialgselt arvati. Paralleelklass olevat kuuldavasti hõbedaskogumisega pisut edukam olnud, kuid ka meilgi on pea-gu kogu kvantum koos. Märkid loodame kätte saada juba käesoleval kuul.

Viimasel ajal on elavnenud ka spordielu. Märkimisväärseks tuleb mainida, et meie klass on kooli käsipallimeeskonnas esindatud kahe võrkpalluriga. Pühapäeviti võime näha põnevusega jälgimas TKSÜ võistlusi üle poole meie klassi koosseisust. Säärase passiivspordi kõrval osutatakse ka aktiivset tähelepanu igal teiselgi spordialal. Üldiselt on sportlik aktiivsus muidugi tervitatav, kuid tundub siiski, et enamikus ei saada aru terve keha ja terve vaimu mõistest. Mõtlen siinjuures ükskõikset huvi raamatukogu vastu. Seda põhjustab kindlasti liigspordimine ja sagedane teatri- ja kinoetenduste külastamine. On tõestamatagi selge, et sport pole mitte eesmärk, vaid ainult vahend selle saavutamiseks. Eesmärgiks on ikkagi t e r v e v a i m, mille saavutamine on harmoonilises sidemes terve kehaga.

Muidu tehakse meil üldiselt tublisti tööd - tundides ja vahetundideski, harvemini ka kodus. Enesestkimõistetavalt juhtub väikesi "altminemisi", sest muidu oleks olemine liig ühekülgne ja ebatõenäone. Teadmine saabuvast kevadest ja sellega kaastuvast lõpetamisest virgutab meid üha enam tööle, et saavutada paremat lõputunnistust (ainult tunnistust!) Ja siis... Väljalend ellu. Tooksi ta vaid õnne!

KAS KÖNELDA — VÕI VAIKIDA ?

Vaikimise ja kõnelemise kohta on levinud rahva hulgas väga tabav vanasõna: "Vaikimine kuld, kõnelemine hõbe". Algul näib see meile mitteusutatavana ja sageli kuuleme küsitavat kahtlevalt, et kas siis tõesti on parem ja kasulikum vaikida kui kõnelda.

Nüüdisaja kiire elutempo näib küll eelistavat kõnelemist vaikimisele, sest et praegune ajajärk on propaganda-ajastu, kus terava keelega tehakse rohkem halba kui head. Kindlasti ongi sellest asjaolust tingitud meie kahtlus üldse kõnelemise kohta. Seevastu on aga loodus meid varustanud nelja vastuvõtuorganiga - kahe kõrva ja kahe silmaga ja ainult ühe suuga. Kas oleks siis siit ekslik järeldada, et looduseaduste kohaselt võiksime ainult ühe neljandiku sellest, mida oleme kuulnud ja näinud, edasi anda. Tegelikus elus aga näeme, et kõneleja inimene saavutab sageli oma ladusa kõnega palju rohkem sellest, kes oma eesmärgi saavutamiseks peab kasutama mitmesuguseid kõrvalteid.

Võõrastavana tundub meile ka asjaolu, kui teadmiste ja oskustega isik püüab neid nõ. surnuks vaikida, et mitte olla ettetükkiv. Iga mõtte, millest vaikitakse, on ühiskonnale niisamahästi kui kadunud, kuna aga iga avaldatud idee levib, areneb ja on üldsusele kasuks. Siinjuures pole sugugi nii suure tähtsusega mõtte absoluutne kehtivus ja õigus, kuna nad vastasel korral ise juhivad meie tähelepanu oma nõrkadele kohtadele. Mõttetu ja sisutu kõne ei oma kaalu teiste silmis ja me võime vägagi selgelt selle tagant leida vaimutühjust. Inimene, kes on vaikiva iseloomuga, on alati oma lobisevast kaaslasest kõrgemalt hinnatud.

Lobiseval inimesel ei ole kunagi tahtejõudu oma mõtete korraldamiseks ja loogiliseks järjestamiseks ja seepärast kuuleme sageli mõttetusi. Vaikija aga juurdleb kaua teatud küsimuse juures ja tema väljendused on küll napisõnalised, kuid seda sisukamaid ja koondatumad.

Isik, kes tahab oma mõtteid korraldada loogiliselt, peab evima elukogemusi ja rikkalikke teadmisi ning ka sõnavara peab olema suur, et end väljendada. Iga sõna, iga lause, mis on vääriline avaldamiseks, peab olema nagu puhastustulest läbi käinud.

Autoriteediks võib olla ainult isik, kes enne vaikides mõtleb ja alles siis ütleb. Tuleb märkida, et praktilist tähtsust evib ka reageerimiskestus ja -tugevus. Nii on arenenud inimese intelligentsuse iseloomustavaiks joonteks kiire otsustamisvõime ja võime õieti otsustada. Sõnaga ei saa me ka mitte alati eristada kaalukat lobisejast ainult reageerimiskestuse järgi otsustades, vaid peame siis arvestama ka veel teisi tegureid. On ju ka t. t. dud kujud ikkagi äärmused ja meid huvitab eeskätt ainult "läbilõikeinimene". Igal juhul jääb aga kehtima tõsiasi, et läbiõeldud kõne ja vähesed, kuid väärtuslikud ja kaalutud väljendused on hinnatavad. Sellepärast siis võimegi julgelt ütelda, et kõnelemine on õigel ajal hõbe, aga vaikimine õigel ajal ja õiges olukorras on kuld.

F. Niinepuu.

Suurvaime pole maailmas palju, küll aga huvitavaid, omapäraseid, isikliku siseeluga varustatud inimesi. Nad ei jõua iial murda enestele teed üldsuse teadvuseni, kuid nad pole kasutud üldsuse arengu seisukohalt. Nad ei anna kunagi värvingut oma ajastule, kuid nad toonitavad seda siiski nähtamata. Kui palju varjundivaesem oleks maailm ilma nendeta!

F r i e d e b e r t T u g l a s

V A R I A .

Matemaatikas on kõik võimalik.

Lihtsuse mõttes oletame, et maakera on täiesti korrapärase kera. Ta ümbermõõt on 40000000 m. Nöör, pikkusega 40000001 m, paigutatakse korrapärase ringjoonena ümber kera. Kui suur vahe tekib kera pinna ja nööri vahel?

Võrdluseks võtame supitaldriku, mille ümbermõõt on 70 cm. Paigutame ka selle ümber endisil tingimusil nööri, mille pikkus on vastavalt 1 m pikem ta ümbermõödust. Kui suur tekib vahe sellel juhtumil?

Vastus: 40000001 m pikkune nöör asetub 40000000 m ümbermõõduga kerast täpselt niisama palju eemal, kui 1,7 m pikkune nöör 70 cm ümbermõõduga taldrikust, ja nimelt ca. 1,6 cm.

Kontroll:

$$Ü = 2 \cdot 3,14r$$

$$r = \frac{Ü}{2 \cdot 3,14} = \frac{40000001}{6,28} - \frac{40000000}{6,28} = 0,16$$

$$r = \frac{Ü}{2 \cdot 3,14} - \frac{1,7}{6,28} = \frac{0,7}{6,28} = 0,16$$

Kes peaks veelgi kahtlema asja töepärasuses, võib eksperimentaalsel teel samale järeldusele tulla. Katseesemeiks võib võtta sõrmuse, taldriku ja suure ümmarguse laua, kusjuures asetatakse iga eseme ümber nöör, mille pikkus on vastavalt 1 m pikem eseme ümbermõödust. Tee kindlasti see katse!

Sofismid.

Sofistideks kutsutakse neid mõttetarku ja kõnemehi, kes tegutsesid Kreekas 5. ja 4. sajandil enne Kristust. Nad arendasid vaidluskunsti väga kõrge tasemeni, kuid sääljaures tegid huvitavaid väärja pettejäreldusi (sofismid). Et need on veel tänapäevalgi huvipakkuvad, siis toome neist allpool ühe näite.

Üks vanaaja seadustetundja võttis endale õpilase, kusjuures kokkuleppe põhjal pidi õpilane tasu maksma siis, kui ta võidab oma esimese protsessi.

Kui õpilane juba küllalt kaua oli õppinud, hakkas õpetaja temalt tasu nõudma. Kuna õpilane polnud maksmisega nõus, siis esitas õpetaja tema vastu kohtus nõudmise.

Kui nõudja ja kostja kohtuniku ette kutsuti, ütles õpetaja õpilasele nii: "Sa pead tasu mulle igal juhul maksma, sest kui kohus tasu välja mõistab, pead sa mulle maksma kohtuotsuse põhjal, kui aga kohus õiguse sinule annab, siis pead sa maksma meie lepingu põhjal."

Õpilane vastas: "Ma ei ole kohustatud sulle ühelgi juhul tasu maksma, sest kui kohus mulle õiguse annab, siis ei maksa ma kohtuotsuse põhjal. Kui ma aga peaksin protsessi kaotama, siis ei maksa ma meie kokkuleppe põhjal."

Mis pidi vaene kohtunik tegema? Ei olnud targemat nõu kui protsess edasi lükata määramata ajani.

SPORT

Tingitud sõjasündmuste tulipunkti kandumisest meie kodumaa vahetusse naabrusesse, lõppesid ajutiselt ka traditsioonilised koolinoorte käsipallivõistlused, mis olid jõudmas oma lõppjärku. TKSÜ, kes seni tegutses ainult koolinoorte sportlikud üritustega, on vastavalt ümber kohandatud uutele oludele ja asunud noori organiseerima abiteenistusse rakendamiseks, et kõrvaldada neid tühenikke ja lünki, mis paratamatult tekivad meie iside ja vendade kaitseteenistusse siirdumisega. Kuigi abiteenistus on alles organiseerimisjärgus, on ometi tehtud juba hulk tööd ja võib õigustatult ütelda, et noored suhtuvad täie tõsidusega raskusesse, mis on rekordsete segedega kaastunud. Olgugi et TKSÜ praegune tegevus piirub ainult abiteenistuse ja sellest tulenevate küsimuste lahendamise, vaatluse allpool pisut lähemalt meie koolide käsipallimeeskondade seniseid saavutusi peetud võistluste raames.

Täpsemalt võttis Kommertsikool nimetatud võistlusist osa A klassi võrkpallis ja Kaubanduskool B klassi korvpallis. Kommertsikooli võistluskäik algas 19. detsembril, kus meie vastaseks olid T. Tehnikumi võrkpallimeeskond. Viimane oli nii mängu tehnilisest küljest kui ka koostöölt tunduvalt parem ja seetõttu lõppeski meile lootustäratavalt alanud mäng Tehnikumi võiduga 2:1 (geimid vastavalt 20:18; 13:15; 17:15). Langenud seega miinusringi, ei kaotatud võistlusindu ja asuti uuele treeningule, et eelolevail esinemisel pakkuda paremat. Vahetult paranes meie meeskonna seisukoht tublisti loobumisevõiduga Raudtee-Tööstuskoolilt. 30. jaanuaril asuti uuesti tulle Gustav-Adolphi gümnaasiumi vastu. Tuleb märkida, et peetud mäng ei pakkunud vastajaskonnale oma tasekalukuse tõttu midagi erilist. Mängu algul ilmus kohe, et mõlemad meeskonnad mängisid äärmise ettevaatlikkusega. Esimene geim lõppes meie poiste nappi võiduga 18:16. Teine geim võttis otsustava ilme ja kujunes pünevaks, kuna mõlemad meeskonnad endisid oma perime. Üldiselt oli meie poiste mäng kindlam ja vastase korduvaid atakid kõrvaldati kaine rahulikkusega. Teine geim lõppes samuti meie võiduga 15:13, seega kogu mäng 2:0. Tuleks veel tähen-dada, et eesseisvete võistluste suhtes meil poleks olnud meeldivaid väljavasteid ja seepärast tuleb rahulduda saavutatuga.

Korvpallurid olid aga saavustatu tunduvalt paremas seisundis ja võisid olla oleks meistritiitelgi saavutatud. Seni on meie korvpallimeeskond lahkunud võistlusväljalt võidukalt. Esimene jõuproov peeti 19. detsembril T. I. Tööstuskooliga. Kindla võidutahtega alustatud mäng lõppes meie kasuks tulemusega 29:23. Järgmiseks vastaseks oli Vestmanni gümnaasium. Juba algusest peale hargnes mäng pünevaks ja mõlemad pooled püüdsid rakendada kõiki oma võimeid. Nii oligi "kord Vestman peal ja Piibeleht all, kord Piibeleht peal ja Vestman all" kuid lõpptulemus kujunes ikkagi meie kasuks tagajärjega.

Meie käsipallurid esindasid väarikalt meie värve ja säilitasid saavutatud saavutatud taseme. Jätkub ainult soovida, et meie koolides jääs püsima endine spordivaim, mis seab kõigile prooviks: sport spordi onese, mitte võistlustulemuste pärast!

K. Mikko

Väljaandja "Poiste Hääl". Trükitud 100 eksempl. Illustreerinud: V. Vilder. Trükkinud ja paljundanud: F. Niinopuu, I. Päärson, Ü. Veldi.